

Bistandsberetninger

Erling Frederiksen anmelder:

Jens Guldager:

"Nærkontakt med det offentlige

– Et liv som bistandsklient"

Hans Reitzels Forlag, København 2000.

227 sider. Pris: Kr. 198,-.

Hoveddelen af Guldagers bog er uddrag af samtaler mellem forfatteren og en anonym bistandsklient kaldet "Peter". Samtalerne er foregået over en treårig periode fra 1996 til 1999 og former sig som Peters fortælling om sin problemfyldte opvækst og sit liv frem til 1999, hvor han er sidst i trediverne og inde i en positiv udvikling.

Jens Guldager er lektor i sociologi ved Den sociale Højskole i København og er tilknyttet Center for Forskning i Socialt Arbejde. Han underviser desuden på Den sociale Kandidatuddannelse, som er tilknyttet Ålborg Universitet.

Siderne 11 til 161 i bogen er uddrag af 17 samtaler á to til fire timers varighed og ca. tyve telefonsamtaler af kortere varighed. På siderne 162 til 205 reflekterer Guldager over Peters situation, der er nogle filosofiske overvejelser bl.a. om "familiens" betydning. Og en konkret kritik og analyse af bistandskontorets håndtering af Peter og sagsforløbene i hans liv.

Peter har sidst i bogen selv et indlæg. Bogen har ti sider med noter og en omfat-

tende litteraturliste med 83 titler.

Det fremgår af bagsiden på omslaget, at bogen i høj grad henvender sig til studerende inden for det sociale og socialpædagogiske område og til mennesker med interesser i socialt og socialpolitisk arbejde.

Det er også min vurdering, at målgruppen er begrænset, fordi så stor en del af bogen udgøres af en enkelt persons konkrete livsfortælling. Jeg gætter på, at netop gengivelsen af samtalerne vil være det, som studerende kan bruge som øvelsesmateriale i deres uddannelsesforløb – og at det er her bogen har sin berettigelse.

Peters fortælling i bogen om sit livsforløb vil formentlig være at sammenligne med den "Sagsmappe", som socialrådgivere skal, eller måske snarere burde, gennemlæse inden mødet med en ny klient. Læsningen af Peters livsforløb og efterfølgende drøftelser mellem studerende og undervisere vil formentlig give en praktisk introduktion til nogle af de problemstillinger, som socialarbejdere skal kunne håndtere.

For andre end fagfolk, og folk der snager i andre menneskers privatliv, er bogen af

mere begrænset interesse, fordi det er en privat fortælling af en privatperson – som ganske vist er både interessant, rørende, deprimerende og livsbekræftende. Kvaliteterne ved denne del af bogen er langt hen ad vejen de samme, som dem man kan finde i den kulørte presse. Men Guldager har givetvis udvalgt de dele fra samtalerne, som han mener er relevante for socialarbejdere der skal arbejde med tilsvarende problemstillinger. Guldager pointerer, at han har sløret alle konkrete oplysninger, der ville kunne afsløre "Peters" identitet.

For både sagsbehandleren og klienten vil der ofte være en uklarhed om, hvor grænsen går for hvor intime og private oplysninger "sagsbehandleren" skal have ud af en klient og hvor meget klienten vil "klientgøre" sig overfor sagsbehandleren for at opnå fordele. Hvor meget skal der psykologiseres og i hvor høj grad kan man nøjes med at give folk økonomisk tryghed? Hvilke informationer er relevante for en eventuel behandling af "sagen". Bogen kan, om ikke andet, sætte en diskussion i gang om dette, fordi Peter har været i den slags situationer og drøfter dem med Guldager.

Endelig er der formentlig potentielle terapeutiske fordele ved at et menneske får lov til at fortælle sin livshistorie over et længere forløb. Noget Guldager også drøfter.

Tre ting vil jeg fremhæve fra Peters fortælling. Han har tilsyneladende røget umådelige mængder af hash og pot uden at det umiddelbart har påvirket hans intelligens synderligt, og man kunne måske sætte spørgsmålstegn ved om Guldagers fokusering på og spørgen til Peters store forbrug af cannabis medvirker til at fastholde ham i rollen som misbruger.

Hvis det centralnervestimulerende rygeri blev betragtet på linie med moderat øl- og kaffedrikning kunne fokus ændres fra rygningen til en mere konkret forbedring af levevilkårene. Dette ville måske af sig selv af føde en reduktion i rygningen.

Det andet forhold jeg vil nævne er, at Peter i en tre års periode havde et rigtigt ordnært arbejde som han selv sagde op, hvorefter han igen blev bistandsklient. Peter og Guldager drøfter, på siderne omkring side

115, årsagerne til at han holdt op med at arbejde. En af begrundelserne for at stoppe med arbejdet er, at Peter vil mere med sit liv.

Det forekommer ind imellem (hvor ofte ved ingen), at bistandsklienter foretrækker et liv som ledig, som aktiveret eller som tvangsarbejder frem for at have et ordinært lønnet arbejde. En af de oversete (og uofficielle) begrundelser er, at lavtlønsarbejde i mange tilfælde er utroligt nedslidende, hårdt, med skiftende arbejdstider og at det er utroligt dårligt lønnet. Specielt for enlige forsørgere er det svært at forene den slags arbejde med en forsvarlig børnepasning og opdragelse.

En kedelig men afslappende aktivering i et kommunalt aktiveringscenter vil ofte være at foretrække frem for hårdt nedslidende arbejde til 84,- kroner i timen. (Bemærk at de laveste lønninger ikke er steget under regeringen Ny-rup).

Den tredje ting som jeg vil fremhæve fra samtalerne er, at det er et gennemgående tema at Guldager og Peter drøfter hvorledes "systemet" håndterer Peter og hans problemer. Her er noget ros, men også meget ris. Hvis nogle studerende kunne drage konstruktiv lære af dette behandlingsforløb, så vil meget være vundet.

Uden at komme nærmere ind på Peters livshistorie vil jeg mene, at han via sin fortælling fremstår som et usædvanligt kreativt, reflekterende og intelligent menneske. Jeg ville gerne møde ham og tilbringe en glad aften i hans selskab (uden røg!). Hans historie kan måske medvirke til at nuancere synet på arbejdsledige.

Guldager skæmmer sin bog en smule ved, som forfatter selv at overbringe læserne så megen ros fra Peter til sig selv. Det har han måske valgt, fordi han vil overbevise læserne om, at Peter frivilligt og af egen drift har medvirket uden at være presset til det. Guldagers "selvros" fik mig til at overveje om hans egentlige ærinde blot var at meritere sig selv som socialforsker, men ingen vil efter endt læsning være i tvivl om at der har været et tæt tillidsforhold mellem de to.

Og bogen anbefales hermed til de som ønsker et indblik i livet, som det leves af nogle af landets fattigste borgere.

*Erling Frederiksen er bistandsklient og formand for LA, Landsorganisationen af Arbejdsledige.
www.ladk.dk*